

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy senátu JUDr. Jaroslava Vlašína a soudců JUDr. Milana Kamlacha a JUDr. Marie Součkové v právní věci žalobce **D. M.**, zastoupen Mgr. Renatou Zemanovou, advokátkou se sídlem Praha 10, Turnovského 497/2, proti žalovanému **Ministerstvu vnitra ČR**, se sídlem Praha 7, Nad Štolou 3, o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Praze č. j. 46 Az 68/2004 - 30, ze dne 28. 12. 2004,

t a k t o :

- I.** Kasační stížnost **se z a m í t á .**
- II.** Žalovanému **se n e p ř i z n á v á** náhrada nákladů řízení o kasační stížnosti.

O d ů v o d n ě n í :

Včas podanou kasační stížností napadl žalobce (dále též „stěžovatel“) v záhlaví citovaný rozsudek Krajského soudu v Praze, kterým byla zamítnuta jeho žaloba proti rozhodnutí žalovaného č. j. OAM-3933/VL-19-P08-2003, ze dne 19. 4. 2004. Rozhodnutím správního orgánu nebyl stěžovateli k jeho žádosti udělen azyl podle § 12, § 13 odst. 1 a 2 a § 14 zákona č. 325/1999 Sb., o azylu a o změně zákona č. 283/1991 Sb., o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o azylu“). Současně žalovaný rozhodl, že se na stěžovatele nevztahuje překážka vycestování podle ust. § 91 zákona o azylu.

Krajský soud se ztotožnil se závěrem správního orgánu, že žalobce v průběhu správního řízení neuvedl žádný důvod, který by bylo lze podřadit pod ust. § 12 zákona o azylu. Důvodem podané žádosti byly problémy se soukromými osobami, příznivci hnutí wahhabistů, kteří po něm požadovali, aby vstoupil do jejich řad a podrobil se vojenskému výcviku v horách. Vzhledem k tomu, že se žalobce se svými potížemi neobrátil na žádný státní orgán, nebylo možné učinit závěr, že mu byla ochrana v zemi původu odepřena, resp. že je taková ochrana neúčinná. Ani další důvod uváděný stěžovatelem, a to snaha o legalizaci pobytu na území ČR poté, co bylo rozhodnuto o jeho správním vyhoštění, pak není zákonným důvodem udělení azylu podle ust. § 12 zákona o azylu. Shodně s žalovaným soud neshledal ani existenci překážek vycestování vyjmenovaných v ust. § 91 zákona o azylu. Námitku nedostatečně zjištěného stavu věci posoudil krajský soud jako nedůvodnou. Podle jeho názoru zjistil žalovaný skutkový stav dostatečně, z odůvodnění napadeného rozhodnutí je zřejmé, že se žalovaný se všemi provedenými důkazy vypořádal a že rozhodnutí vyplývá ze zjištěných podkladů. Z uvedených důvodů krajský soud žalobu podle § 78 odst. 7 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád právní ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“) jako nedůvodnou zamítl.

V podané kasační stížnosti stěžovatel tvrdí porušení procesních předpisů v řízení před správním orgánem, konkrétně ust. § 3 odst. 4, § 32 odst. 1 a § 46 zákona č. 71/1967 Sb., o správním řízení (správní řád) ve znění pozdějších předpisů (dále jen „správní řád“), neboť žalovaný podle stěžovatele nezjistil přesně a úplně skutkový stav věci. Dále má stěžovatel za to, že důkazy, které si správní orgán pro rozhodnutí opatřil, nebyly úplné, čímž opět porušil ust. § 32 odst. 1, jakož i § 34 odst. 1 správního řádu, a nemohl tudíž správně posoudit pro rozhodnutí podstatné otázky skutkové a právní. Rozhodnutí žalovaného proto dle stěžovatele nevyplývá ze zjištěných podkladů, tj. není zde logická vazba mezi rozhodnutím a podkladem pro ně. Stěžovatel má za to, že je v zemi původu ohrožen na životě ze strany přívrženců hnutí wahhabistů. Bylo mu zde vyhrožováno fyzickou likvidací a musel se skrývat. Obrátit se o pomoc zde není ke komu, neboť státní orgány tyto poměry trpí, podporují je; policie sama se jejich akcí účastní. Stěžovatel se rovněž dovolává možnosti udělení azylu podle ust. § 14 zákona o azylu. V dalším textu kasační stížnosti poukazuje stěžovatel na čl. 3 Úmluvy o ochraně lidských práv a svobod (dále jen „Úmluva“), podle kterého nikdo nesmí být mučen nebo podrobován nelidskému či ponižujícímu zacházení nebo trestu, a v této souvislosti dále na rozsudky Evropského soudu pro lidská práva (dále jen „ESLP“) ve věci Cruz Varas a ostatní proti Švédsku a ve věci Vilvarajah a ostatní proti Velké Británii, ze kterých vyplývá, že vyhoštění žadatele o azyl smluvním státem může způsobit problémy ve vztahu k článku 3 a založit tak odpovědnost smluvního státu z titulu Úmluvy, pokud existují vážné a prokazatelné důvody k obavám, že dotčená osoba bude v zemi určení vystavena reálnému riziku být mučena nebo podrobena nelidskému či ponižujícímu zacházení. Stěžovatel se dále odvolává na Příručku k postupům a kritériím pro určování právního postavení uprchlíků, vydaná Vysokým komisařem OSN pro uprchlíky v lednu 1992 v Ženevě, konkrétně na čl. 53, podle kterého se může stát, že žadatel bude podroben různým opatřením, která sama o sobě ještě nepředstavují pronásledování, ale jsou v některých případech spojena s dalšími zápornými faktory a v konečném součtu pak mohou vyvolat efekt, který může opravňovat k tvrzení o opodstatněnosti pronásledování na kumulativním základě, a čl. 43, podle něhož se opodstatněné obavy z pronásledování nemusejí nutně zakládat na vlastních zkušenostech žadatele, nýbrž to, co se stalo jeho přátelům, příbuzným a dalším členům stejné rasové nebo společenské skupiny, může ukazovat, že jeho obavy jsou opodstatněné. Žádá proto Nejvyšší správní soud, aby rozhodnutí Krajského soudu v Praze zrušil a věc vrátil tomuto soudu k dalšímu řízení. Současně žádá, aby byl jeho kasační stížnosti přiznán odkladný účinek.

Správní orgán ve svém vyjádření ke kasační stížnosti ze dne 21. 3. 2005 popírá oprávněnost námitek kasační stížností vznesených. Má za to, že jak rozhodnutí ve věci azylu, tak i rozhodnutí Krajského soudu v Praze byla vydána v souladu s právními předpisy. Pro řízení o kasační stížnosti odkazuje na správní spis, zejména na vlastní podání a výpovědi stěžovatele a na vydané rozhodnutí.

Ze správního spisu Nejvyšší správní soud zjistil tyto pro posouzení věci rozhodné skutečnosti: Dne 15. 8. 2003 podal stěžovatel žádost o udělení azylu. Pohovor k žádosti o udělení azylu na území České republiky byl se stěžovatelem proveden dne 12. 11. 2003 v p. s. B. p. B. – J. na žádost stěžovatele v jazyce ruském za přítomnosti tlumočnice. Do ČR přicestoval stěžovatel v květnu 2003 na turistické vízum poté, co jej wahhabisté chtěli odvézt do výcvikového tábora v horách. Stěžovatel utekl do Uzbekistánu, kde žil u prarodičů až do svého odjezdu. V Uzbekistánu nezůstal, protože jej wahhabisté hledali i tam. Na státní orgány v Kyrgyzstánu se neobrátil, neboť tyto se podle něj činnosti wahhabistů samy účastní. Bratrance stěžovatele wahhabisté rovněž odvedli a podle tvrzení jeho otce byl zabit při pokusu o útěk. Po vypršení turistického víza pobýval stěžovatel v ČR nelegálně, v Praze byl zadržen policií a předán cizinecké policii. Následně bylo rozhodnuto o jeho správním vyhoštění. Protože se z obav před wahhabisty nechtěl vrátit domů, požádal o azyl.

Nejvyšší správní soud přezkoumal napadený rozsudek v rozsahu důvodů uplatněných v kasační stížnosti a dospěl k závěru, že tato není důvodná.

Z obsahu kasační stížnosti je zřejmé, že stěžovatel napadá rozsudek krajského soudu z důvodů podle ust. § 103 odst. 1 písm. a) a b) s. ř. s. Jednak, zejména odkazem na citované rozsudky Evropského soudu pro lidská práva, namítá nesprávnost rozhodnutí správního orgánu, jakož i soudu podle ust. § 12, § 14 a § 91 zákona o azylu (důvod podle ust. § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s.: nezákonnost spočívající v nesprávném posouzení právní otázky soudem), jednak má za to, že byly správním orgánem porušeny předpisy o řízení (důvod podle ust. § 103 odst. 1 písm. b) s. ř. s.: vady řízení, spočívající v tom, že při zjišťování skutkové podstaty byl porušen zákon v ustanoveních o řízení před správním orgánem takovým způsobem, že to mohlo ovlivnit zákonnost a pro tuto vadu měl krajský soud rozhodnutí žalovaného zrušit).

Nejvyšší správní soud se ztotožňuje se závěry správního orgánu, jakož i soudu, že stěžovatel nesplňuje zákonné podmínky udělení azylu podle ust. § 12 zákona o azylu, neboť ze skutečností zjištěných v průběhu správního řízení nevyplývá, že by byl pronásledován za uplatňování politických práv a svobod, nebo měl odůvodněný strach z pronásledování z důvodu rasy, náboženství, národnosti, příslušnosti k určité sociální skupině nebo pro zastávání určitých politických názorů. Stěžovatel zažádal o azyl až poté, co bylo rozhodnuto o jeho správním vyhoštění, tedy s cílem legalizovat svůj pobyt na území České republiky. Jak ovšem Nejvyšší správní soud opakovaně judikoval, snaha o legalizaci pobytu není zákonným důvodem udělení azylu (viz např. judikát publikovaný ve Sbírce rozhodnutí Nejvyššího správního soudu pod č. 397/2004).

Pokud jde o zcela okrajově a bez dalšího upřesnění uplatněnou námitku stěžovatele, že mu měl být udělen azyl z humanitárních důvodů, podotýká Nejvyšší správní soud, že tuto námitku uvádí stěžovatel v kasační stížnosti poprvé, tedy poté, kdy bylo vydáno napadené rozhodnutí a proto k ní Nejvyšší správní soud ve smyslu ust. § 109 odst. 4 s. ř. s. nepřihlížel.

Odkazuje-li stěžovatel v souvislosti s rozhodnutím žalovaného podle ust. § 91 zákona o azylu na rozsudky Evropského soudu pro lidská práva ve věci Cruz Varas a ostatní proti Švédsku a ve věci Vilvarajah a ostatní proti Velké Británii, podotýká Nejvyšší správní soud, že ani v jednom z uvedených případů neshledal ESLP, že by byl žalovaným státem porušen čl. 3 Úmluvy. V obou případech naopak dospěl k závěru, že zde neexistovaly vážné a prokazatelné důvody uvěřit, že vyhoštění stěžovatelů do Chile, resp. na Srí Lanku vystavilo tyto reálnému riziku nelidského a ponižujícího zacházení ve smyslu čl. 3 Úmluvy. V rozhodnutí ve věci Vilvarajah ESLP rovněž uzavřel, že z předložených důkazů nevyplynulo, že by osobní situace stěžovatelů byla horší než situace ostatních příslušníků tamilského obyvatelstva. Všichni byli vystaveni určitému riziku zatčení a špatného zacházení, nicméně za daných okolností pouhá možnost špatného zacházení neznamena sama o sobě porušení ust. čl. 3 Úmluvy.

Nejvyšší správní soud konstatuje, že citovaný článek Úmluvy zahrnuje tři druhy „špatného“ zacházení podle míry působení utrpení. Jsou jimi mučení, nelidské zacházení a trestání a ponižující zacházení. V daném případě by pak teoreticky připadala v úvahu posléze uvedená, nejnižší forma špatného zacházení, kterým je třeba rozumět zacházení, které jednotlivce hrubě pokořuje před jinými osobami nebo ho snižuje před sebou samým, nebo ho nutí jednat proti jeho vůli nebo přesvědčení. Ani tomuto argumentu však není možné přisvědčit, neboť ochrana je zde vždy poskytována před pronásledováním ze strany státu, jeho institucí či politikou, nikoliv před aktivitami zločineckých organizací apod. Ze Zprávy Ministerstva zahraničních věcí USA o dodržování lidských práv v Kyrgyzstánu za rok 2001, jež byla podkladem rozhodnutí žalovaného, přitom vyplývá, že vláda v Kyrgyzstánu je hrozbou politického extremismu z řad islámských konzervativců znepokojena, že je vnímá jako extremisty s radikálním náboženským, příp. politickým smýšlením a že se jejich aktivitám snaží bránit (např. zvýšenou kontrolou měsit a škol, zákazem vyučování náboženství ve školách apod.). Podle mezinárodní krizové skupiny, která na jihu země monitoruje činnost muslimské organizace Hizb ut-Tahrir, zadržela policie během roku 2001 v oblasti Oš, z níž stěžovatel pochází, 49 osob za členství v této organizaci a za distribuci jejich literatury. Podle trestního zákona pak vláda zažalovala 30 osob zatčených v oblasti Oš. Z uvedeného je patrné, že státní orgány v Kyrgyzstánu vynakládají značné úsilí k potlačení extremistických islámských skupin v regionu, kde stěžovatel před odchodem ze země bydlel a studoval, a jeho výpověď, podle které se policie akcí takových skupin sama účastní, je proto nutno posoudit jako nevěrohodnou. Nejvyšší správní soud se proto ztotožňuje také se závěrem žalovaného, resp. soudu, že v daném případě není stěžovatel ohrožen skutečnostmi zakládajícími překážky ve smyslu ust. § 91 zákona o azylu.

Vzhledem k výše uvedenému uzavírá Nejvyšší správní soud, že neshledal naplnění stížního důvodu podle ust. § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s.

Stěžovatel v kasační stížnosti namítá rovněž porušení procesních předpisů správním orgánem, konkrétně § 3 odst. 4, § 32 odst. 1, § 34 odst. 1 a § 46 správního řádu. Ze správního spisu Nejvyšší správní soud zjistil, že je v něm založena žádost o udělení azylu, protokol o pohovoru k žádosti o udělení azylu, který byl se stěžovatelem proveden, jakož i zprávy MZV USA o situaci v Kyrgyzstánu za rok 2001 a 2002, informace MZV ČR z roku 2003 a základní informace o Kyrgyzstánu z infobanky ČTK. Informace obsažené v těchto listinách jsou podle Nejvyššího správního soudu řádným podkladem pro vydání napadeného rozhodnutí, neboť z nich jednoznačně vyplývá absence tvrzení azylově relevantních důvodů, jakož i absence důvodů pro udělení azylu podle § 13 a § 14 zákona o azylu či pro existenci překážek vycestování ve smyslu § 91 zákona o azylu. Ve světle těchto úvah pak Nejvyšší

správní soud posoudil rozhodnutí žalovaného a dospěl k závěru, že tento se porušení stěžovatelem označených ustanovení správního řádu nedopustil. Výpovědi samotného stěžovatele ve správním řízení a podklady zajištěné správním orgánem o situaci v Kyrgyzstánu představovaly potřebné podklady pro rozhodnutí a žalovaný tak dostal své povinnosti zjistit přesně a úplně skutečný stav věci (§ 32 odst. 1 správního řádu). Lze také konstatovat, že správní orgán použil k dokazování prostředků, které nepochybně vedly ke zjištění, resp. objasnění skutečného stavu věci a které jsou v souladu se zákony, resp. byly zákonným způsobem získány a provedeny. Nedošlo tedy ani k porušení § 34 odst. 1 správního řádu. Samotné rozhodnutí žalovaného o neudělení azylu stěžovateli tudíž vychází ze spolehlivě zjištěného stavu věci a po ověření, že rozhodnutí bylo vydáno v souladu se zákony orgánem k přijetí takového rozhodnutí příslušným a že obsahuje předepsané náležitosti, nemohl Nejvyšší správní soud přisvědčit ani námitce porušení § 46, resp. § 3 odst. 4 správního řádu. Proto neshledal naplnění stěžovatelem tvrzeného důvodu kasační stížnosti podle § 103 odst. 1 písm. b) s. ř. s.

Ze shora uvedených důvodů dospěl Nejvyšší správní soud k závěru, že napadený rozsudek netrpí vadami podle ustanovení § 103 odst. 1 písm. a) ani b) s. ř. s. a kasační stížnost proto podle § 110 odst. 1 s. ř. s. jako nedůvodnou zamítl.

S přihlédnutím k ust. § 78b odst. 1 zákona o azylu, podle něhož se cizinci, který předloží doklad o podání kasační stížnosti proti rozhodnutí soudu o žalobě proti rozhodnutí ministerstva ve věci azylu a návrhu na přiznání odkladného účinku, udělí na žádost vízum za účelem strpění pobytu, nerozhodoval Nejvyšší správní soud samostatně o přiznání odkladného účinku podané kasační stížnosti.

Stěžovatel neměl ve věci úspěch, nemá proto právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti ze zákona (§ 60 odst. 1 ve spojení s § 120 s. ř. s.). Žalovaný měl ve věci úspěch, nevznikly mu však náklady řízení o kasační stížnosti přesahující rámec jeho běžné úřední činnosti. Soud mu proto právo na náhradu nákladů řízení nepřiznal (§ 60 odst. 1 ve spojení s § 120 s. ř. s.). Ustanovená zástupkyně stěžovatele žádné úkony právní služby ve prospěch stěžovatele neprokázala, Nejvyšší správní soud jí proto odměnu za zastupování nepřiznal.

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** přípustné opravné prostředky (§ 53 odst. 3 s. ř. s.).

V Brně dne 26. dubna 2006

JUDr. Jaroslav Vlašín
předseda senátu

